

רשומות

הצעות חוק

2 בפברואר 1988

1869

י"ד בשבט התשמ"ח

צמוד

122 חוק הסיגות הברי: הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם (תיקון מס' 5), התשמ"ח—1988

מתפרסמת כזה הצעת חוק מטעם ועדת הכנסת :

מבוא

ביום ח' באדר התשמ"ז (9 במרץ 1987) מינתה ועדת הכנסת ועדה ציבורית בראשות עו"ד יצחק טונוק ובהשתתפות עו"ד משה בן-זאב, פרופ' יצחק ה' קלינגהופר, מר סטף ורטהיימר, עו"ד מנחם ברגר ומר אהרן אפרת. הוועדה התבקשה לדון ולהגיש הצעת חוק ליישום העקרון על פיו חבר הכנסת לא יהיה רשאי החל מהכנסת השתיים-עשרה, לעסוק תמורת שכר או תמורה כספית אחרת, בעיסוק נוסף לעיסוקו כחבר הכנסת. הוועדה התבקשה להציע גם את החריגים לעקרון זה.

הצעת החוק שלהלן אשר הוכנה בידי הוועדה הציבורית אומצה בידי ועדת הכנסת ומוגשת מטעמה, והיא באה לתקן את חוק הסיגות הברי: הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א—1951.

חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם [109]
(תיקון מס' 5), התשמ"ח-1988

הוספת סעיפים
 13א עד 13ב

1. אחרי סעיף 13 לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א—
 1951, יבוא:

13א. (א) חבר הכנסת לא יעסוק, בין בעצמו ובין בשיתוף עם אחר, בעיסוק נוסף, זולת אם קיבל לכך היתר מאת ועדת ההיתרים או שהעיסוק הנוסף הוא עיסוק מותר;

"איסור עיסוק
 נוסף"

(ב) לענין זה —

"עיסוק נוסף" — עיסוק נוסף על העיסוק כחבר הכנסת, בין בשכר ובין בתמורה כספית אחרת ולרבות עיסוק חד-פעמי, ייצוג של אדם אחר, בין בעצמו ובין בידי שותפו או עובדו, ייעוץ לו או פעילות שתכלית למענו;

"ועדת ההיתרים" —

גירסה א':

ועדה של שלושה שמינה יושב ראש הכנסת תוך שלושים ימים מיום כינוסה של הכנסת, לתקופת כהונתה של אותה כנסת, ושחבריה הם שופט בקצבה של בית המשפט העליון, שימש היושב ראש, ושני חברי הכנסת;

גירסה ב':

ועדה של שלושה חברי הכנסת שמינה יושב ראש הכנסת, תוך שלושים ימים מיום כינוסה של הכנסת לתקופת כהונתה של אותה כנסת; יושב ראש הכנסת יקבע את יושב ראש הועדה מבין חבריה;

"עיסוק מותר" — עיסוק בתחום שהוא נושא לזכות קנין רוחני, שנתקיימו בו התנאים שבסעיף 13ב(א) (1) עד (4);

"תמורה כספית" — לרבות שווה כסף.

דברי הסבר

סעיף 1

לסעיף 13א סעיף 8 לחוק שכר חברי הכנסת, התשי"ט — 1949, קובע: "אין חבר הכנסת רשאי לקבל משכורת מכל מקור אחר באיזה צורה שהיא". הסעיף המוצע בא להרחיב והוא אוסר, בעקרון, עיסוק

נוסף כלשהו בתמורה כלשהי, למעט עיסוק על-פי היתר מאת ועדת ההיתרים, או עיסוק בתחום שהוא נושא לזכות קנין רוחני, שמתקיימים בו התנאים המנויים בסעיף 13ב.

1 ס"ח התשי"א, עמ' 228; התשמ"ו, עמ' 36.

13.ב. (א) ועדת ההיתרים לא תתן לחבר הכנסת היתר לעיסוק נוסף אלא אם כן הוכיח, להנחת דעתה, כי —

- (1) העיסוק הנוסף הוא ארעי וכי לא יגרע מן הזמן הנדרש לו למילוי תפקידו כחבר הכנסת;
- (2) אין בעיסוק הנוסף כדי לפגוע בכבוד הכנסת, במעמדו של חבר הכנסת או בחובותיו ככות;
- (3) אין ניגוד — קיים או אפשרי — בין הענין של חבר הכנסת בתפקידו ובין הענין, שלו או של מי שהוא מייצגו, בעיסוק הנוסף;
- (4) אין בעיסוק הנוסף חשש של ניצול לרעה או השגת יתרון או העדפה בשל היותו חבר הכנסת;
- (5) העיסוק הנוסף אינו כולל ייצוג בפני רשויות ממשל, אלא בעניין הטעון רישום בפנקס המתנהל על פי דין או שהייצוג הוא בפני בית משפט או בית דין או בקשר להליך בהם או לקראתו.

(ב) ועדת ההיתרים רשאית להתנות היתר לעיסוק נוסף בתנאים וכן רשאית היא להתלותו או לבטלו.

13.ג. (א) חבר הכנסת שעשה אחת מאלה:

- (1) עסק, ללא היתר, בעיסוק נוסף שאינו עיסוק מותר;
 - (2) עסק בעיסוק נוסף שלא לפי תנאי ההיתר,
- יהיה נתון לשיפוטת של ועדת האתיקה.

(ב) ועדת האתיקה תורכב מארבעה חברי הכנסת שימנה יושב ראש הכנסת, בהתחשב בייצוג הסייעתי בכנסת, והוא יקבע את היושב ראש שלה מבין חבריה.

(ג) ועדת האתיקה תקבע בעצמה את סדרי עבודתה ואת נוהלי דיוניה.

(ד) ועדת האתיקה לא תהיה כפופה לדיני הראיות ותפעל בדרך הנראית לה מועילה ביותר לבירור הקובלנות שיובאו בפניה.

דברי הסבר

(4) לא קיים חשש של ניצול לרעה או יתרון לחבר הכנסת בשל היותו חבר הכנסת;

(5) העיסוק הנוסף אינו כולל ייצוג בפני רשויות ממשל (למעט אותם יוצאים מן הכלל שנקבעו).

לסעיף 13.ג. חבר הכנסת שעסק ללא היתר בעיסוק נוסף או הפר תנאי היתר שניתן לו, יהיה נתון לשיפוטת של ועדת האתיקה. מדובר, למעשה, בוועדת האתיקה הקיימת כבר כיום מכוח כללי האתיקה שהותקנו בידי ועדת הכנסת, אלא שעתה מוסדר מעמדה בחוק.

לסעיף 13.ב. ועדת ההיתרים תוכל לתת לחבר הכנסת היתר לעיסוק נוסף רק בהתקיים כל התנאים הבאים:

- (1) מדובר בעיסוק ארעי שלא יפגע בתפקידו של חבר הכנסת כחבר הכנסת;
- (2) אין בעיסוק הנוסף כדי לפגוע בכבוד הכנסת, במעמדו של חבר הכנסת או בחובותיו;
- (3) לא יונצח ניגוד עניינים בין התפקיד בכנסת לבין העיסוק הנוסף;

(ה) קבעה ועדת האתיקה כי חבר הכנסת עבר על הוראות סעיף קטן (א), רשאית היא להטיל עליו אחד מאלה:

(1) הערה;

(2) אזהרה;

(3) בזיפה.

(ו) קבעה ועדת האתיקה כי חבר הכנסת עבר על הוראות סעיף קטן (א) וכי ועדת ההיתרים לא היתה רשאית ליתן לו היתר לעיסוק נוסף מחמת שלא נתקיים בו אחד מהתנאים האמורים בסעיף 13ב(א) (2) עד (5), רשאית היא להטיל עליו הרהקה משייכות הכנסת לתקופה שלא תעלה על ששה חדשים; ואולם חבר הכנסת יהיה רשאי להיכנס לשיבה לצורך הצבעה בלבד.

(ז) בנוסף לאמור בסעיף קטן (ה) (1) עד (3), או במקומו, רשאית ועדת האתיקה לפרסם את החלטתה, כולה או חלקה בציון שמו של חבר הכנסת או בלא ציון שמו, כפי שתקבע ובדרך שתקבע; קבעה הוועדה כאמור בסעיף קטן (ו) — תפרסם החלטתה בציון שמו של חבר הכנסת, בדרך שתקבע.

713. ועדת הכנסת רשאית להתקין כללי אתיקה לחברי הכנסת, ולענין זה רואים את כללי האתיקה שהתקינה ועדת הכנסת, כאילו הותקנו מכוח הוראת זו, במידה שאינם סותרים את האמור בסעיפים 13א עד 13ג.

כללי אתיקה

2. תחילתו של חוק זה ביום תחילת כהונתה של הכנסת השנים עשרה.

תחילה

דברי הסבר

ונבחרו על בסיס הכללים שהיו בתוקף אותה עת, והיינו בידיעה שהם רשאים לעסוק בעיסוקים נוספים בתמורה, למעט קבלת משכורת, לא יהא זה צודק להטיל עליהם את האיסור הכולל והוא יהא רק החל מהכנסת השתיים-עשרה, מועד שיאפשר לכל מועמד לדעת מראש את העומד בפניו בנושא זה.

לסעיף 713 הסעיף נותן מקור משפטי מבוסס לכללי האתיקה שהתקינה ועדת הכנסת, במידה שאינם סותרים את הוראות החוק.

סעיף 2

הואיל וחברי הכנסת האחת-עשרה הגישו מועמדותם

2 י"פ התשמ"ד, עמ' 842; התשמ"ו, עמ' 1558.